

برجام ۱۰۰ حق هسته‌ای را از ما گرفت

شما در مقطعی عضو ارشد تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای کشورمان بودید. مهم‌ترین نقطه‌ضعفی که در تیم مذاکراتی ایران در سال‌های اخیر وجود داشت و باعث شد در برخی جاها به مشکل بخوریم چه بود؟

دستورها، راهنمایی‌ها و رهنمودهای رهبر انقلاب اسلامی، بهترین شاخص برای ارزیابی موضوعات این جنبی است.

هر چند بحث کارشناسی درباره برجام مانند دیگر موضوعات اشکالی ندارد، ولی به نظر من در موضوع برجام بحث‌ها باید بر مبنای نظرات صریح و محکمات بیانات رهبر انقلاب در موضوع آمریکا و فعالیت‌های صلح‌آمیز هسته‌ای و رفع تحریم‌ها باشد. اما متأسفانه بازی‌های سیاسی داخلی معیار رفتار و گفتار برخی افراد حتی در امور مرتبط با سیاست خارجی و منافع ملی شده است.

رهبر انقلاب اسلامی در طول دوره مذاکرات دستورات صریحی به هیأت مذاکره‌کننده ابلاغ فرمودند که برجام باید با آنها سنجیده شود. در این مدت، ایشان خطوط قرمز و اساسی مذاکرات و مطالبات ایران از توافق را بیان کردند. برای مثال، رهبری فرمودند: «از حقوق ملت ایران نباید یک قدم عقب‌نشینی بشود»، اما در برجام دست‌کم ۱۰۰ حق هسته‌ای از ملت ایران سلب شد که از جمله ۲۰حق به طور ابدی، ۱۸حق بدون سقف زمانی، ۴۰حق به مدت ۱۵سال و ۱۶حق به مدت ۱۰سال. باز رهبری فرمودند: «هیچ شیوه نظارتی غیرمعارف که ایران را به یک کشور اختصاصی از لحاظ نظارت تبدیل می‌کند، به هیچ‌وجه مورد قبول نیست»، اما در برجام ۵۷ درجه برای بازرسی و نظارت بیگانگان از مراکز حساس، نظامی و امنیتی کشور ایجاد شد از جمله ۲۴مورد آن ابدی، هشت مورد آن به مدت ۱۵تا ۲۰سال و ۲۰مورد آن به مدت ۱۰سال. در جای دیگر رهبری فرمودند: «تحریم‌های اقتصادی و مالی و بانکی، همه باید فوراً هنگام امضای موافقت‌نامه لغو بشود»، اما در برجام اتحادیه اروپایی موظف به برداشتن تحریم‌ها «پس از هشت‌سال» و آمریکا نیز «پس از گذشت هشت سال» فقط متعهد به انجام اقدام مقتضی برای برداشته شدن تحریم‌ها شد. باز رهبری فرمودند: «تحریم‌ها همه باید فوراً هنگام امضای موافقت‌نامه لغو شود، تحریم‌ها باید برداشته شود، توقف تحریم نداریم، تعلیق تحریم را قبول نداریم»، اما در برجام آنچه آمریکا موظف به انجام آن است اقدام مقتضی برای توقف تحریم‌هاست، متأسفانه به این فرمان‌ها و دستورها توجهی نشد.

همچنین پس از انجام توافق، رهبری با صدور فرمانی شروط و ضوابط اجرای توافق انجام‌گرفته را تبیین فرمودند. رهبر انقلاب با علم به این‌که توافق مطلوب حاصل نشده و برای کاهش خسارت‌های این توافق و تبدیل آن حداقل به توافقی مقبول، شروطی را برای اجرای آن تعیین کرده و طی فرمانی به رئیس‌جمهور ابلاغ کردند. برای مثال، ایشان در این فرمان تصریح کردند: «لازم است تضمین‌های قوی و کافی برای جلوگیری از تخلف طرف‌های مقابل تدارک شود که از جمله آن اعلام کتبی رئیس‌جمهور آمریکا و اتحادیه اروپا مبنی بر لغو تحریم‌هاست. در اعلام اتحادیه اروپا و رئیس‌جمهور آمریکا، باید تصریح شود که این تحریم‌ها به کلی برداشته شده است»، اما متأسفانه در عمل توجهی به این دستور حکیمانۀ نشد تا جایی که بعدها شخص رهبر انقلاب زبان به گلایه گشودند و در دانشگاه فرهنگیان فرمودند: «یکی از شرط‌ها این بود که گفتیم رئیس‌جمهوری وقت آمریکا بنویسد و امضا کند که تحریم‌ها برداشته شد. این جزو شرایط بنده بود. خب! مسؤولان... نتوانستند و نتیجه‌اش این است که داریم مشاهده می‌کنید».

بنابراین، اگر بخواهیم توافق برجام و پیامدهای اجرای برجام را ارزیابی کنیم، باید ملاک، فرمایش‌های صریح رهبری باشد. اگر این‌گونه با پدیده برجام برخورد شود، مجالی برای فرصت طلبان بازی‌های سیاسی داخلی فراهم نمی‌شود که نه به‌دنبال منافع ملی هستند و نه حل مشکلات مردم برای آنها موضوعیت دارد، بلکه معیار آنها حفظ کرسی قدرت یا رسیدن به مندلی ریاست است.

توصیه من به همه دست‌اندرکاران این است که به خاطر کشور و مردم دست از بازی‌های سیاسی بردارند و اگر کاری برای مردم نمی‌توانید بکنید، دست‌کم به نرا‌های بچگانه سیاسی دامن نزنید و بیش از این موجبات آزار مردم را فراهم نیاورید.

بیانیه نمایندگان درباره محکومیت مواضع اخیر رئیس‌جمهوری ترکیه

نماینده مردم تبریز گفت: ۲۱۴ نفر از نمایندگان با امضای بیانیه‌ای واکنش و اعتراض خود نسبت به اظهارات اخیر رجب طیب اردوغان در مورد ایران را اعلام کردند. محمدرضا میرتاج‌الدینی افزود: نمایندگان در این بیانیه عنوان کردند که ادبیات تفرقه افکنانه رئیس‌جمهوری ترکیه غیرقابل پذیرش است.

گفت‌وگو با علی باقری، معاون امور بین‌الملل قوه قضاییه و دبیر ستاد حقوق بشر

پانزده ایرانی گروگان آمریکایی‌ها هستند

طبق آخرین آمار، حدود ۱۵۰ ایرانی به اتهام دوزدن تحریم‌ها اسیر آمریکایی‌ها هستند. این آمار را علی باقری، معاون امور بین‌الملل قوه‌قضاییه و دبیر ستاد حقوق بشر در گفت‌وگو با جام‌جم اعلام کرده و می‌گوید: آمریکایی‌ها با گروگان‌گرفتن اتباع ایرانی به بهانه‌های واهی درصدد تبادل این افراد با مجرمان با تابعیت آمریکایی هستند که در زندان‌های ایران به‌سر می‌برند. وی همچنین از همکاری جدی دستگاه قضا با پلیس اینترپل ایران برای استرداد ۵۰انفر از مجرمانی خبر داد که به‌نوعی با سایت‌های قمار در ارتباطند. در این مصاحبه که در حاشیه بازدید معاون امور بین‌الملل قوه‌قضاییه از موسسه جام‌جام انجام شد با علی باقری درباره آخرین جزئیات پرونده ترور حاج قاسم سلیمانی، همچنین سرنوشت سایر پرونده‌ها از جمله امام موسی صدر، حاج احمد متوسلیان و آخرین اخبار مربوط به بازگشت مجرمانی نظیر خاوری و سایر دانه‌درشت‌های فراری گفت‌وگو کردیم. متن کامل این گفت‌وگو را بخوانید.

چه تغییراتی در رویکردها و برنامه‌های معاونت بین‌الملل قوه و ستاد حقوق بشر ایجاد شده است که جزو تفاوت‌های چشمگیر نسبت به ادوار قبل است؟ مهم‌ترین برنامه‌هایی که در حال حاضر دنبال می‌کنید، چیست؟

عمده فعالیت‌های بخش بین‌الملل قوه قضاییه مأموریت‌های قضایی بوده‌است، به این معنا که امور مربوط به تعقیب متهمان در خارج از کشور یا انتقال و استرداد مجرمان به ایران برعهده این بخش بود. بازتاب تحول در این بخش، نقش‌آفرینی فعال و مؤثر بین‌المللی قضایی و حقوقی قوه است. در این ارتباط یکی از عرصه‌های مهم، صیانت از حقوق ملت ایران در خارج از کشور است. قدرت‌های بزرگ با استفاده از ابزارهای سیاسی و رسانه‌ای در دسترس خود و با اتکا بر چارچوب‌های حقوقی علیه جمهوری اسلامی ایران تهاجماتی را سامان می‌دهند. به‌عنوان مثال در مورد اجرای برخی احکام یا بازداشت برخی افراد تمام ظرفیت‌های حقوقی و سیاسی خود را به کار می‌گیرند تا قوه قضاییه را از اجرای عدالت بازدارند.

بنابراین در اینجا صرفاً واکنش در قبال آنها کفایت نمی‌کند، زیرا انتشار اتهامات آنها علیه ایران در گستره زیادی منتشر شده و افکار عمومی جهانی را تا حد قابل‌توجهی تحت‌تأثیر قرار می‌دهد. بنابراین

کسب چالش‌های امنیتی / جام‌جم

برای اینفلوئنسرهای اینستاگرامی مقیم خارج عمدتاً در ترکیه که فعالیت آنها در باند‌های قمار قطعی است و با دعوت به چالش‌های مستهجن و ضد اخلاقی، فضای فرهنگی کشور و آرامش فکری نوجوانان و خانواده‌ها را تهدید می‌کنند چه تدبیری دارید؟

در آخرین مورد، در تعامل با پلیس اینترپل ایران به‌طور جدی پیگیری استرداد ۱۵ نفر از افراد درگیر سایت‌های قمار هستیم. نکته‌ای که در این خصوص باید در نظر داشت این‌که برخی از این پرونده‌ها که متهمان آن در خارج کشور هستند، شاکی خصوصی ندارند؛ اما از آنجا که چنین اقداماتی امنیت اقتصادی و اجتماعی جامعه را مخدوش می‌کند، قوه قضاییه و پلیس پیگیری آنها هستند.

۳۵۰۰ ایرانی در زندان‌های خارج از کشور

در طول سال‌های اخیر برخی ایرانیان به جرایم مختلف سیاسی، اقتصادی و... در زندان‌های خارج از کشور هستند، آمار دقیقی از آنها وجود دارد؟ در زندان‌های آمریکا حضور؟

حدود ۳۵۰۰ ایرانی در زندان‌های خارج از کشور به‌سر می‌برند که به‌طور جدی پیگیر رسیدگی به وضعیت آنها هستیم. البته مسؤولیت مستقیم این موضوع با وزارت دادگستری است، ولی ما چه به‌عنوان معاونت بین‌الملل قوه قضاییه و چه به‌عنوان ستاد حقوق بشر جمهوری اسلامی ایران از همه ظرفیت‌ها برای کمک به زندانیان ایرانی خارج کشور استفاده خواهیم کرد. طبق آخرین آمار، حدود ۱۵۰ ایرانی به اتهام زدن تحریم‌ها اسیر آمریکایی‌ها هستند. آمریکایی‌ها با گروگان‌گرفتن ایرانی‌ها به بهانه‌های واهی درصدد تبادل با مجرمان با تابعیت آمریکایی هستند که در زندان‌های ایران

گفتنی است شبیه‌شب چاووش اوغلو، وزیر خارجه ترکیه در تماس تلفنی با ظریف تأکید کرد: رئیس‌جمهوری ترکیه به حاکمیت ملی و تمامیت‌ارضی و سرزمینی ایران احترام کامل قائل است و نسبت به حساسیت‌های پیرامون شعر قرائت‌شده نیز مطلع نبوده است.

وزیر خارجه کشورمان نیز در این گفت‌وگو با تأکید بر اهمیت روابط دوستانه و حاکی از احترام دو کشور و نیز روابط صمیمانه میان رئیس‌جمهوری ترکیه و مقامات عالیه جمهوری اسلامی ایران، ابراز امیدواری کرد روابط دوجانبه در بستر اعتماد متقابل بیش از پیش گسترش یابد./ ایسنا

با توجه به نزدیک شدن به اولین سالروز ترور شهید سلیمانی، آخرین جزئیات این پرونده چیست؟

از همان سال گذشته رئیس قوه قضاییه دو هیأت قضایی و مستشاری را برای پیگیری پرونده جنایت ترور سردار سلیمانی تعیین کردند. مسؤولیت هیأت مستشاری کمک به هیأت قضایی است که در این زمینه

معاونت بین‌الملل قوه قضاییه از طریق دستگاه‌های مسؤول توانست بخش قابل توجهی از کاستی‌های پرونده را رفع کند. در ادامه، با توجه به مسؤولیت قضایی دادرسی بین‌الملل تهران، این دادسرا اقدام به ارائه نایبت قضایی به شش کشوری که به نوعی درگیر موضوع ترور سردار سلیمانی بودند، کرد تا هم اقدام‌های پرونده را رفع کند و هم مستندات لازم را برای تکمیل پرونده جمع‌آوری کند.

کاتادا در حمایت از ناقضان حقوق ملت ایران بدون هزینه باشد.

با توجه به تحولاتی که در این دوره در قوه قضاییه شاهدیم به نظر شما بهتر نیست از مرحله صدور بیانیه خارج شده و عملیاتی‌تر اقدام شود؟

مأموریت ستاد حقوق‌بشر در دو بعد داخل و خارج کشور و در عرصه‌های راهبری و سیاستگذاری و هماهنگی فعالیت دستگاه‌های مرتبط با موضوع حقوق بشر است. از این رو هم در سطح داخلی و هم در سطح خارجی تلاش جدی داریم تا با همکاری نهادها و دستگاه‌های مسؤول هم صیانت از حقوق مردم تضمین شود و هم دست‌اندرکاران حقوق مردم متعهد به ارتقای برخورداری مردم از حقوق خود باشند تا حقوق مردم به شکل حداکثری تأمین شود.

البته در حوزه خارجی ابزارها و سازوکارهای متنوعی وجود دارد و با این که قدرت‌های غربی سلطه ضدحقوق بشری بر این سازوکارها دارند، ولی ما تصمیم جدی داریم حتی کوچک‌ترین ظرفیت‌ها در این عرصه را از دست ندهیم؛ چراکه این سازوکارها متعلق به ملت‌های جهان است و این غربی‌های ناقض حقوق بشر هستند که به ناحق آنها را تحت سیطره خود اسیر کرده‌اند. بر این اساس، اعلام موضع از طریق توپیت، سخنرانی، نامه، بیانیه و مانند آن یکی از ابتدایی‌ترین کنش‌ها در عرصه بین‌المللی حقوق بشر است؛ ولی نکته مهم آن است که نباید ظرفیت‌های کشور را در حد اعلامیه و بیانیه محدود و محصور کرد.

البته این موارد مانع اقدامات دیگر نیست و چه بسا بسترساز هم باشد. در هر حال نباید هیچ ظرفیتی را از دست بدهیم. کار ستاد حقوق بشر لزوماً نقش‌آفرینی مستقیم نیست، بلکه باید از سایر ظرفیت‌های ملی برای صیانت از حقوق ملت ایران استفاده کنیم. از این رو ستاد حقوق بشر آمادگی دارد تا نیازهای سمن‌ها و نهادهای مردمی را برای نقش‌آفرینی داخلی و خارجی در جهت صیانت از حقوق ملت ایران تأمین نماید.

به موضوع مفسدان اقتصادی اشاره کردید، در این زمینه بازگشت مجرمانی نظیر خاوری وسایر دانه‌درشت‌های فراری در چه مرحله‌ای است؟

در این مدت چندین مورد از مفسدان اقتصادی با همکاری اینترپل به ایران برگردانده‌شدند از جمله رئیس‌سابق بانک‌سرمایه. البته در مورد محمود خاوری، کانادای مدعی حقوق‌بشر، همکاری لازم را نمی‌کند. با بسیاری از کشورها قراردادهای همکاری قضایی دوجانبه داریم و با برخی کشورها هم که قرارداد نداریم، در چارچوب مقررات بین‌المللی همکاری‌ها را شکل می‌دهیم. برای مثال بازگرداندن رئیس‌سابق بانک‌سرمایه از کشوری بود که قرارداد دوجانبه نداریم. بنابراین، متجاوزان به حقوق مردم بدانند نه در ایران در آسایش خواهندبود و نه در خارج، چراکه اراده دستگاه قضا بر آن است که دیگر مصداقی برای عبارت متهم فراری وجود نداشته‌باشد.

قوه قضاییه، علاوه بر سازمان زندان‌ها، بخش‌های مختلف دستگاه قضایی از جمله دادستانی‌ها، شورای حل اختلاف و... را متوجه موضوع مهم زندانیان کرده و آنها نیز به‌طور جدی درگیر حل و فصل مشکلات مختلف زندانیان شده‌اند.

زندانیان خارج از کشور چطور؟ یکی از اولویت‌های کاری معاونت بین‌الملل، پیگیری امور شهروندان ایرانی در خارج کشور به‌ویژه ایرانیان دربند در زندان‌های کشورهای دیگر است. موضوع زندانیان در خارج کشور از دو منظر اهمیت دارد یکی این که شهروند ایرانی در مکانی دور از وطن دچار مشکل شده و دیگری خانواده وی در ایران که نگران وی هستند. در این چارچوب در پی آن هستیم تا از ظرفیت‌های مردمی برای پیگیری امور زندانیان در خارج کشور و نیز رسیدگی به وضعیت خانواده‌های آنها استفاده کنیم و به همین خاطر از هرگونه همکاری کسانی که می‌توانند در این دو عرصه مددکار هموطنان خود باشند،

استقبال می‌کنیم. اولویت نخست ما درباره زندانیان خارج کشور این است که آنها را به داخل منتقل کنیم تا ادامه حبس خود را در کشور بگذرانند. همچنین در تعامل با کشورهایی که تردد ایرانیان به آنها زیاد است تلاش می‌کنیم تا از برخی موضوعات، جرم‌زدایی کنیم تا کار متخلفان به زندان کشیده نشود و مشکل با روش‌های دیگر از جمله پرداخت جریمه فیصله پیدا کند.

ستاد حقوق بشر قصد ورود به برخی احکام صادره که به نظر می‌رسد جنبه حقوق بشری آن رعایت نشده است را دارد؟ تلاش شده تا هر آنچه که مربوط به حقوق انسان است در متن قوانین و مقررات قضایی درج شود. به‌عبارت دیگر، نقض حقوق مردم در دستگاه قضایی با به‌واسطه نقص در قوانین است و در نحوه اجرای قانون، چنانچه قوانین ناقص باشد، دستگاه قضایی از طریق مجلس یا خود مجلس این قوانین را اصلاح نموده و کاستی‌ها را رفع خواهند کرد.